

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

3. De alia specie Grauitatis quæ Maiestas dicitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](#)

definunt, furioso dedecore corruptæ, viduæ ante quam nuptæ, non matiti, sed Christi adulteræ, quam fuerant premijs ingentibus virginis delinatae, tam magna supplicia pro amita-
fa virginitate sensuræ.

Mibi verò videatur quot verba, tot spargi fulmina, sensus sunt grandes, & heroici, ut fortidat lauatio ista non ablit, & spectaculum de lauacio facit. Deinde, sic ergo frequenter Ecclesia Virgines suas plangit, sic ad infames eorum, ac detestabiles fabulas ingemiscit, & cum dixisset. Ille omnis exiitum cum amictu vestu, non addidit referri hoc ab Herodoto, historia libro primo, & dici in persona Gygis, de vxore Candaulis Regis, & sic in Greco ha-
beri, & μετὰ τοῦ ξιρῶν ἔρωτον μένον συνέδεται,
καὶ τὸν αὐτὸν γυνὴν. Tum Dionyshum Halieattensem, in libro οἰκοπέδου τοῦ οἰκανοῦ
hæc Attico stylo reddidisse, cum ab Herodoto Ionice conscripta essent. Hæc enim omnia di-
cendi grauitatem attruiuerint, & ex Episcopo fecissent sophistam:

Generofæ præterea sunt inflectiones. Im-
pudicè tu neminem conficeris, sed ipsa conficeris
impudicè. Et si quæ sunt (qualis est ista) figura
dictionis, fluunt sine villa affectione, ut quæ
cum viro, atque à viris multa videntur turpiter,
ac videntur. Tum verba grauius anhelata, ut
pro Virginitatem produnt, Pudori, ac pudicitia
dicata corpora proficiunt, & reliqua prorsus
familia:

Augustini Inueniuntur etiam pleraque apud Diuum
grauitas, Augustinum grauissime dicta, vt de filio ma-
& graui-
trem pullante à Donatis baptizatus, In ma-
tus Augu-
ternum sanguinem frenens alia vestibus can-
Affactus didatur: ceditur mater carnalis, in membris
Augustini quibus genuit, & pauci ingratum. At verò Am-
brosij dictum ad Calligonum, num videtur
ex alta quadam mente, & his generofatatis
præsidij instruta fluere. Cum enim hic auli-
Ambr. cus impius latelles audacie dixisse. Tu me
vivo contemnis Valentianum, caput tibi
aufferam, & vitam. Rectoris vir sanctus dignam
Ambrosio vocem. Vixim amplexus, quod mina-
ris. Ego lubens patiar, quod Episcopi, tu facies
quod p'adones. Sed tamen Ambrosius, & Au-
gustinus in hoc genere concionatorio, plus
habent nonnunquam suavitatis, & maiestatis,
quam pressæ acrimonæ.

Palladius Magius quoque ille Antonius licet istius
in Lausia factæ expers esset eloquentia, auguste cuius-
dam grauitatis, in suis sententijs reuquit vesti-
menta, 23.

gia, qualia sunt ista, que Eulogio consulenti
respondit. Is quippe mutilatum, pauperem, &
omni ope destitutum domo exceptum per
quindicum annos indulgentissime aluerat, à
quo homine felicet ingrato contumelij indi-
gnissimi vexabatur, quibus permotus quæsi-
uit ab illo Magno, an mutilatum abiectet.
Tum Antonius: Abiicias tu eum Eulogij at qui
cum creauit non abiicit, si tu abiicias, Deus fa-
ciet te meliorem, qui cum colligat. Deinde ad
manum, maledicum conueritus. Mutilate, ma-
culare, caelo & terra indigne, non cessas, cum Deo
pugnare, &c. quibus vocibus ambos quasi ful-
mine affatos dimisit.

De alia specie grauitatis, quæ maiestas di-
citur.

CAPUT III.

Es & alia species grauium, qui in eo-
quidem cum prioribus conueniunt. Grauitas
quod levia quæque, & frivola, decinet, ut **XIV.**
spiritus habent rerum altissimum, ijsq; lu-
benter inauriantur. Sed in eo differunt, quod
alii plus habeant siccæ, & adipalit generis. Itaq;
amant argumenta splendida, grandia, sublimia,
dilectionibus, non modo solidis, sed quod
magis dolectat speciosis, nec pressæ quidem, &
subtiliter, & enucleatæ, sed ariant circuitum,
& pompam, ab omnitem redundantia, & af-
fectione se iunctam. Doctrinam nec ostendan-
t pueriliter, nec premitur obscure, magnas
habent orationis diuitias, sed sine fuso habent
thesaurum sapientiae, sensus dites, verba gran-
dia, tractus lenissimos, figuræ dignitate magis
quam venustate decoras.

Ad summum mihi videntur quasi eximis
magitudinis balæna ferri, qm quillo mari, se-
cumque longos aquarum tractus, & flexuosos
reciprocantium vndarum vortices agere. Ta-
lis est nonnunquam Diu Chrysostomi stylus,
vbi ab illo populari sermone leniter allurgens
vibrat se in altam mysteriorum caliginem, &
arcana quædam Theologiaz grandiore stylo
prosequitur. Talis Diu Gregorius Nazianzenus,
vbi de Deo, & sacra doctrina maiestate
verba facit, orationemque, non iam pressam, &
adstrictam, sed paulo vberius explicatam fundit.

Sed

700

Sed maximè excellit Diuus Dionysius A-
reopagita, qui profectò totus in istis diuinæ
natura nominibus perscrutandis defixus, &
splendidissimarum rerum perfusus cogitatio-
nibus, incipit

uinorum maiestatem depingit, nos iam est aquila, sed Angelus quipiam loquens ē turbinē, aut vt Elias, igneo curru deuestus, suprā nubes, & pluias, & ventos, & quicquid mortale est, audacissimo nūsi consurgit, vi:

Maior que videris

Nec mortale sonans.

Quo enim genio hæc dicit:

Dionyſ.

Areop. de Αλλ' ὅτερ πρῶτος εἰ μένω παρασχόμενος
diuin. no- διαπέφυγε, καὶ τὸν οὐρανὸν ἀρχῶν, καὶ
minib. c. 4 ἀποπερατώτερον αἷτα, τὸν δῆμον, τὴς Α-
γανέρας, καὶ ἀμεινότε, καὶ δόλας ἀναλλοίσθια
ταύτης της εὐσίας, καὶ τῶν ἀφίσων εἰ σύτῳ
χρὴ φάναι, τῆς πανμεγέθεος σύρινοτοσεῖται
κειτούσις, τὸν δέ τινας θεοὺς, καὶ τοὺς θεοὺς, καὶ τοὺς πρε-
στεῖσθαι, καὶ φέρων, καὶ id ὑστεροῦ, καὶ τῆς σημειώσεως
ἀσέρων μετεκβατικοῖς πολυκινησίας, καὶ τὸ
τῶν δύο φασίσαι, οὓς τὰ λογια καλλεῖ μεγά-
λας, ἀπό τῶν δύοτῶν, εἰ τὰ δύο τὰ περισσότερα
ἀποκυττασάστειν, καθ' ἐσθῆτα παρήμιντην
εἴη, καὶ τοτες τριζέριδεμαν, καὶ μητερας καὶ κυκυτοῖ
μετέθειροις, τὰς τὸ χρόνον καὶ τῶν εἰς χεύ- ω
κοκκινὰς καὶ ποτίσις ἀφορίζεσι καὶ ἀριθμούσι,
καὶ ταῖσθισι, καὶ σωμέχστι.

Κατὰ τὸ ἀυτὸν τὸ ἀληθεῖας λόγον ὑπῆρχεν· *Idem ut*
καὶ τοῦ τὸ οὐσίου τὸ ἀντιτέρων τὸ ἀρρεῖα, μήτε *dissimilans*
νοῦσον, ἀντιτέρων γένος τούτου. καὶ πάσας διατομαὶς
ἀδιανόητον έστι τὸ οὐσίᾳ διδικτονισμένον, ἀλλὰ
τοῦ τελεόγονος παντὸς, τὸ ὑπὲρ λόγου διατελεό-
τας εἰνοτοιος ἀπότιτος ἐνεδόντος, καὶ ὑπέρθετος· *Or*
οὐσίας καὶ τὸ σύνοντος, καὶ λόγου διηρέποντος·
αλλαγία, σύνοντος, καὶ τὸ συνενοπτικόν καὶ
μηδὲν τὴν δύτην εἶται.

Que est illa substantiarum super omnia
substantiam immensitas, unitas mentium su-
pra omnem unitatem, unum illud nullo quan-
tuscumque sit intellectu comprehensum, sed
quod nec comprehendendi potest, nec oratione
explicari, utpote supra omnem orationem
constitutum unitas vinculum omnis unitatis,
superficialis substantia, intellectus in-
vestigabilis, verbum inenarrabile, quod totum
hoc absorbet, & rebus omnibus silentium, stu-
porem, hesitantium inicit. Nonne verba ipsa
si consideres, diuinam quendam furem spi-
rant eloquentie.

*De virtutibus contrariis gravitati, ac primum
de levitate orationis.*

C A P V T . I V .

reciproci circuitus; quibus decim., & decim.
um curricula definiantur. & menses, & anni,
sua per vestigia redeentes temporum vici-
studes describuntur, ordinantur, continen-
tur.

Ego Græca intelligentibus loquor, neque enim illa vis verborum satis commodè latini autibus potest explicari, & puto multum Dionysio detrahi, quoties latine redditur ad verbum. Nunc videris de Deo, & paletherimo eius opificio verba faciens, quasi Aquila ex hominum conspectu subductus, concentissimo volatu se in altas nubes induere, & illic inter fulminum iactus, inter nubes, & grandines ludere, mox inter stellas spatia-
xi.
Dion. An-
gelus lo-
quens à
turbinē.

Hic grauitati contraria est levitas quedam ityli puerilis, qua quilibet laborant, ita es plerumque deprehenduntur. Dicunt argumentis, sibi leibus, & pictorio dumaxat inducitis rationibus, quibus si guttam asperferis, colliquefacis; si quid minima probabilitate perculsi animos, hoc statim stripiunt, nec ponderant vitrum ceruix capiti, a pes harcas, itaque saepe suis telis so iugulant. Sestant ubique iuenda, seria dec capere possunt, nec amare, querunt aurium lenocinia, carpunt vndeque flosculos, conquisitas aliquot verborum violas ubique aspergunt, & tristia verant etiam sermone sapientia explicant. Intridunt violentias historias, perspergunt omnia similibus, continuant totas orationes detinunt pto.